JULIANE KOKOTT
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2007. április 19. [1]

I – Bevezetés

1. A jelen kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárásban a Bizottság a vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i 79/409/EGK tanácsi irányelv [2] (a továbbiakban: madárvédelmi irányelv), és a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv [3] (a továbbiakban: élőhely-irányelv) alkalmazását kifogásolja a Stelvio nemzeti parkban található egyik sípályán folytatott munkálatokkal összefüggésben, amely területet a madárvédelmi irányelv értelmében különleges védelmi területté (a továbbiakban: KVT) minősítettek.

2. Különösen arról van szó, hogy az illetékes olasz hatóságok e tervek engedélyezése és megvalósítása előtt megfelelően megvizsgálták-e annak a KVT-re gyakorolt hatásait, valamint arról, hogy a KVT-t érte-e káros hatás.

1 – Eredeti nyelv: német.

2 – HL L 103., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 98. o.

3 – HL L 206., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 102. o.

II – Jogi háttér

3. A Natura 2000-et az élőhely-irányelv 3. cikkének (1) bekezdése határozza meg:

„A különleges természetmegőrzési területek egységes európai ökológiai hálózatát Natura 2000 néven hozzák létre. Az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusokat magában foglaló, továbbá a II. mellékletben felsorolt fajok élőhelyéül szolgáló természeti területekből álló hálózat célja, hogy biztosítsa az érintett természetes élőhelytípusok, valamint az érintett fajok élőhelyeinek kedvező védettségi állapotának fenntartását vagy adott esetben helyreállítását természetes kiterjedésükön, illetve elterjedési területükön belül.

A Natura 2000 hálózat a tagállamok által a 79/409/EGK irányelvnek megfelelően minősített különleges természetvédelmi területeket is magában foglalja."

4. A madárvédelmi irányelv 4. cikke arról rendelkezik, hogy a tagállamoknak mely területeket kell madarak védelme érdekében KVT-vé minősíteniük. E cikkben – a (4) bekezdésének első mondatában – került először szabályozásra e területek védelme is:

„(1) Az 1. mellékletben említett fajok fennmaradásának és szaporodásának biztosítása érdekében elterjedési területükön az élőhelyüket érintő különleges védelmi intézkedésekre van szükség.

Ebben az összefüggésben figyelembe kell venni:

a) a kipusztulással fenyegetett fajokat;

b) az élőhelyük meghatározott változásaira érzékeny fajokat;

c) a kis állományuk vagy korlátozott helyi elterjedésük miatt ritkának minősített fajokat;

d) az élőhelyük egyedi jellege miatt különleges figyelmet érdemlő egyéb fajokat.

Az állományszintek változásának irányát és ingadozásait az értékelések háttér-információiként figyelembe kell venni.

A tagállamok a mennyiségük és méretük szerint legalkalmasabb területeket e fajok védelme érdekében különleges védelmi területekké minősítik, figyelembe véve a fajok védelmi szükségleteit azokon a földrajzilag meghatározott tengeri és szárazföldi területeken, ahol ezt az irányelvet alkalmazni kell.

(2) A tagállamok hasonló intézkedéseket tesznek az I. mellékletben fel nem sorolt, rendszeresen előforduló vonuló fajok esetében is, szem előtt tartva azok védelmi szükségleteit azon a földrajzi tengeri és szárazföldi területen, ahol ezt az irányelvet alkalmazni kell, tekintettel költő-, vedlő- és telelőterületeikre, valamint vonulási útvonaluk pihenőhelyeire. A tagállamok e célból külön figyelmet fordítanak a vizes élőhelyek védelmére és különösen a nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyekre.

(3) [...]

(4) Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott védett területek vonatkozásában a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket az

élőhelyek szennyezésének vagy elpusztításának, illetve a madarak bármiféle zavarásának elkerülése érdekében, amennyiben azok e cikk céljai szempontjából jelentőséggel bírnak. A tagállamok e védett területeken kívül is törekednek az élőhelyek szennyezésének vagy elpusztításának elkerülésére. [...]"

5. Az élőhely-irányelv 7. cikke módosította a KVT-k védelmére vonatkozó szabályozást:

A 4. cikk (1) bekezdése alapján besorolt vagy a 4. cikk (2) bekezdése értelmében annak megfelelően elismert területek tekintetében ezen irányelv alkalmazásának napjától, illetve – amennyiben az későbbi időpontra esik – azon időponttól számítva, amikor a tagállam a 79/409/EGK irányelv értelmében végrehajtja, illetve elismeri a besorolást, a 79/409/EGK irányelv 4. cikke (4) bekezdésének első mondatából eredő kötelezettségek helyébe ezen irányelv 6. cikkének (2), (3) és (4) bekezdéséből eredő kötelezettségek lépnek."

6. Ezt a szabályozást az élőhely-irányelv hetedik preambulumbekezdése a következőképpen magyarázza:

„mivel valamennyi kijelölt területet be kell vonni az egységes európai ökológiai hálózatba, beleértve azokat is, amelyek a [...] 79/409/EGK tanácsi irányelv értelmében már jelenleg is, illetve a jövőben különleges természetvédelmi területnek minősülnek;".

7. Az élőhely-irányelv jelen ügyben releváns 6. cikkének (2)–(4) bekezdése a következőképpen szól:

„(2) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a különleges természetvédelmi területeken található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet.

(3) Figyelembe véve az adott természeti terület védelmével kapcsolatos célkitűzéseket, megfelelő vizsgálatot kell folytatni minden olyan terv vagy program hatásait illetően, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de akár önmagában, akár pedig más terv vagy program részeként valószínűleg jelentős hatással lesz arra. A természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának eredményét figyelembe véve, továbbá a (4) bekezdés rendelkezéseinek értelmében az illetékes nemzeti hatóságok

csak azután hagyják jóvá az érintett tervet vagy programot, ha megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni az érintett természeti terület épségét, és miután – adott esetben – kikérték a lakosság véleményét is.

(4) Amennyiben a természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ellenére valamely elsődlegesen fontos, társadalmi vagy gazdasági jellegű közösségi érdekre figyelemmel – alternatív megoldás hiányában – mégis végre kell hajtani [helyesen: valamely fontos közérdeken alapuló kényszerítő okra figyelemmel – ideértve a társadalmi vagy gazdasági jellegű okokat – alternatív megoldás hiányában mégis végre kell hajtani] egy tervet vagy programot, a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében. A tagállam az elfogadott kiegyenlítő intézkedésekről értesíti a Bizottságot [helyesen: az elfogadott kiegyenlítő intézkedéseket közli a Bizottsággal.

[...]"

8. Ezzel összefüggésben az élőhely-irányelv tizedik preambulumbekezdése kimondja:

„mivel alaposan meg kell vizsgálni minden olyan tervet vagy programot, amelynek jelentős hatása lehet a már kijelölt, illetve a jövőben kijelölendő területek védelmének célkitűzéseire;".

III – A tényállás, a pert megelőző eljárás és kérelmek

9. Olaszország a Stelvio nemzeti parkot 1998-ban [4] a madárvédelmi irányelv értelmében különleges védelmi területté minősítette. A KVT 59 809 hektárnyi területre terjed ki, és az Alpokban található. Az Olaszország által 1998 novemberében benyújtott egységes adatlap szerint a park számos, a 79/409 irányelv I. mellékletében szereplő madár – szirti sas *(Aquila chrysaetos)*, vándorsólyom *(Falco peregrinus)*, darázsölyv *(Pernis apivorus)*, császármadár *(Bonasa bonasia)*, alpesi hófajd *(Lagopus mutus helveticus)*, nyírfajd *(Tetrao tetrix)*, siketfajd *(Tetrao urogallus)* és fekete harkály *(Dryocopus martius)* –, valamint egyes vándormadarak, így a karvaly *(Accipiter nisus)*, egerészölyv *(Buteo buteo)* és hajnalmadár *(Tichodroma muraria)* számára nyújt élőhelyet.

10. Egy további, 2004. május 4-i egységes adatlap az I. mellékletben szereplő további fajokat jelöl meg, nevezetesen a következőket: saskeselyű *(Gypaetus barbatus)*, vörös kánya *(Milvus milvus)*, havasi lile *(Charadrius morinellus)*, gatyáskuvik *(Aegolius funereus)*, törpekuvik *(Glaucidium passerinum)*, uhu *(Bubo bubo)*, hamvas küllő *(Picus*

4 – Az olasz hatóságok által kitöltött egységes adatlap szerint már 1988-ban, lásd a kereset mellékleteit, 33. és 47. o.

canus), szirti fogoly *(Alectoris graeca saxatilis)*.

11. A Bizottság a KVT területén végzett munkálatokat kifogásolja. A nemzeti park ezeket az intézkedéseket 2003. február 14-én engedélyezte. Két sípálya átalakításáról és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra létrehozásáról volt szó, amely a 2005-ös alpesi sívilágbajnokság előkészítését szolgálta. E terv keretében 50 méter széles és 500 méter hosszú folyosót vágtak egy erdőben. Körülbelül 2500 fát – lucfenyőt, cirbolyafenyőt és vörösfenyőt – vágtak ki. Egy Olaszország által benyújtott, 2005-ös vizsgálat szerint azonban csak hozzávetőlegesen 7000 m^2 volt érintett [5].

12. Ezen engedély megadása előtt két környezeti hatásvizsgálatot folytattak le. Az elsőre 1999-ben került sor. Az ott vizsgált tervek módosítását követően Lombardia régió egy intézete, az Istituto di Ricerca per l'Ecologia e l'Economia Applicate alle aree alpine (a továbbiakban: IREALP) 2002 szeptemberében újabb vizsgálatot végzett a módosított tervek környezetre gyakorolt hatásáról. E tanulmány tárgyát különösen a környezeti károk kiegyenlítését és csökkentését szolgáló intézkedések képezték.

5 – A viszonválasz melléklete, 24. és 54. o.

13. Ezt követően 2003-ban, a jelen jogvita tárgyát képező engedély megadását követően Valfurva településre vonatkozóan két további tanulmányt is benyújtottak, amelyek közül az egyik, a 2003. december 1-jei dátumú, szintén az érintett szakaszra vonatkozott. Végül Olaszország a viszonválaszával együtt benyújtott egy további, 2005-ös tanulmányt.

14. A Bizottság panasz alapján szerzett tudomást az intézkedésekről. Véleménye szerint ezen intézkedések engedélyezése és végrehajtása során Olaszország megsértette a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint az élőhely-irányelv 6. és 7. cikkét.

15. A Bizottság 2003. december 19-i levelével felszólította Olaszországot észrevételei megtételére. Mivel az olasz kormány az ebben megadott két hónapos határidőn belül nem válaszolt, a Bizottság 2004. július 9-én indokolással ellátott véleményt intézett Olaszországhoz, amelyben további két hónapos határidőt szabott a közösségi jog követelményeinek való megfelelésre.

16. Az olasz kormány a 2004. szeptember 8-i és 2004. szeptember 15-i miniszteri közleményekben válaszolt. A Bizottság e válaszok ellenére kitartott véleménye mellett, és benyújtotta a jelen keresetet.

17. A Bizottság kéri, hogy a Bíróság:

állapítsa meg, hogy mivel az IT 2040044. sz. Stelvio nemzeti park különleges védelmi területen a Santa Caterina Valfurva síterületnek (a „Bucaneve" és „Edelweiss" elnevezésű sípályák) a 2005-ös alpesi sívilágbajnokságra tekintettel történő kibővítésére és átalakítására, valamint az ahhoz kapcsolódó infrastruktúráknak a kialakítására irányuló projekt keretében:

– olyan intézkedéseket engedélyezett, amelyek jelentős hatással vannak az IT 2040044. sz. Stelvio nemzeti park különleges védelmi területre, anélkül hogy ezeket az intézkedéseket a terület védelmével kapcsolatos célkitűzések fényében a területre gyakorolt hatás vizsgálatának vetette volna alá, és a fent említett intézkedéseket mindenesetre oly módon engedélyezte, hogy nem tartotta be azokat a rendelkezéseket, amelyek a hatásvizsgálat kedvezőtlen eredménye esetén csak alternatív megoldások hiányában teszik lehetővé egy projekt megvalósítását, és csak azt követően, hogy a tagállam elfogadott minden olyan kiegyenlítő intézkedést, amely a Natura 2000 általános egységessége megóvásának biztosításához szükséges, és a Bizottsággal ezeket közölte;

– nem fogadta el a természetes élőhelyek és a fajok élőhelyei károsodásának és az azon fajok zavarásának megakadályozásához szükséges intézkedéseket, amelyek védelme érdekében az IT 2040044. sz. Stelvio nemzeti park védelmi területre területet kijelölték;

– nem adott az IT 2040044. sz. Stelvio nemzeti park védelmi területnek olyan védett jogállást, amely alkalmas különösen a 79/409 irányelv I. mellékletében felsorolt madárfajok fennmaradásának és szaporodásának biztosítására, valamint az I. mellékletben fel nem sorolt, rendszeresen előforduló vonuló fajok szaporodásának, vedlésének és áttelelésének biztosítására,

az Olasz Köztársaság nem teljesítette a 92/43 irányelv 6. cikkének (2)–(4) bekezdéséből és 7. cikkéből, valamint a 79/409 irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

az Olasz Köztársaságot kötelezze az eljárás költségeinek viselésére.

18. Az Olasz Köztársaság nem nyújtott be kérelmet, ehelyett azt javasolja, a Bizottság fontolja meg, nem kíván-e a keresettől elállni.

IV – A jogkérdésről

19. Először is pontosítani kell a kereset tárgyát. A Bizottság a Santa Caterina Valfurva síterület (a „Bucaneve" és „Edelweiss"

elnevezésű sípályák) 2005-ös alpesi sívilágbajnokságra tekintettel történő kibővítésére és átalakítására, valamint az ahhoz kapcsolódó infrastruktúrák kialakítására irányuló projektet kifogásolja.

20. A benyújtott olasz tanulmányokból megállapítható, hogy ezzel összefüggésben számos intézkedést terveztek, így különösen sístadion, kabinos felvonó, székes felvonó és menedékház építését, valamint két, egymáshoz csatlakozó sípálya (Bucaneve és Edelweiss) átalakítására irányuló munkálatokat.

21. Olaszország azonban ellenkérelmében jogosan hangsúlyozza, hogy a Bizottság konkrétan csak a második sípálya („Edelweiss") átalakítására irányuló munkálatokat írja le, amelyek hozzávetőlegesen 2500 fa kivágásával jártak [6]. Ezt a Bizottság válaszában megerősítette, amennyiben keresetét a 2003. február 14-én engedélyezett intézkedésekre korlátozta. Következésképpen csak e részprojekt képezi a jelen kereset tárgyát.

22. A Bizottság a sípálya átalakítására irányuló munkálatokra vonatkozóan három jogalapra hivatkozik, ezek közül az első jogalap két különálló kifogásból áll.

23. Az első jogalappal a Bizottság egyrészt az élőhely-irányelv 6. cikke (3) és (4) bekezdésének a terv engedélyezése során történő megsértését rója fel Olaszországnak. Állítása szerint Olaszország megsértette a 6. cikk (3) bekezdését, mivel az engedélyt a terv KVT-re gyakorolt hatásainak megfelelő vizsgálata nélkül adták meg (lásd ehhez a továbbiakban az A. cím alattiakat). Másrészt megsértették a 6. cikk (4) bekezdését, mivel nem tartották be e vizsgálat kedvezőtlen eredménye esetére az engedéllyel szemben támasztott követelményeket (lásd ehhez a továbbiakban a B. cím alattiakat).

24. A második jogalappal a Bizottság azt rója Olaszország terhére, hogy a tervvel megsértette az élőhely-irányelv 6. cikkének (2) bekezdését. Nem fogadta el ugyanis a tervvel kapcsolatban a természetes élőhelyek és a fajok élőhelyei károsodásának, és az azon fajok zavarásának megakadályozásához szükséges összes intézkedést, amelyek védelme érdekében a KVT-t kijelölték (lásd ehhez a továbbiakban a C. cím alattiakat).

25. Végül a harmadik jogalap tárgyát a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdése alapján a KVT tekintetében szükséges jogi védelmi intézkedések képezik. A jelen jogvita tárgyát képező terv megvalósításából a Bizottság azt a következtetést vonja le, hogy a fennálló jogi védelmi intézkedések nem elegendők (lásd ehhez a továbbiakban a D. cím alattiakat).

6 – Lásd a fenti 11. pontot.

A – *Az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdéséről*

26. Az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerint az illetékes nemzeti hatóságok csak azután hagyják jóvá minden olyan terv vagy program kivitelezését, amely nem kapcsolódik közvetlenül, illetve nem nélkülözhetetlen a természeti terület kezeléséhez, de valószínűleg jelentős hatással lesz arra, ha az e terv vagy program által e természeti területre gyakorolt hatások megfelelő vizsgálata útján megbizonyosodtak arról, hogy az nem fogja hátrányosan befolyásolni a természeti terület épségét, és miután – adott esetben – kikérték a lakosság véleményét is. A Bíróság ezért már megállapította, hogy e rendelkezés olyan eljárást vezet be, amelynek célja, hogy előzetes ellenőrzési mechanizmus segítségével biztosítsa, hogy az ilyen terv vagy projekt csak akkor legyen engedélyezhető, amennyiben az nem befolyásolja hátrányosan e természeti terület épségét [7].

27. A felek a jelen ügyben egyetértenek abban, hogy a 2004. február 14-i határozattal engedélyezett, a sípálya átalakítására irányuló munkálatok ilyen hatásvizsgálatot tettek szükségessé.

A hatásvizsgálat kritériumairól

28. A Bíróság e tekintetben már megállapította, hogy olyan terv vagy projekt, mint amelyről szó van, csak akkor engedélyezhető, ha az illetékes nemzeti hatóságok megbizonyosodtak arról, hogy az nem jár az érintett természeti terület épségét veszélyeztető káros hatásokkal. Ez az eset akkor áll fenn, ha tudományos szempontok alapján nem marad semmilyen ésszerű kétség a tekintetben, hogy ilyen hatások nem következnek be [8].

29. A hatásvizsgálat következésképpen csak akkor szolgálhat az élőhely-irányelv 6. cikke (3) bekezdésének értelmében vett hatósági hozzájárulás alapjául, ha minden tudományos szempontok alapján fennálló ésszerű kétséget eloszlat, hogy a terv vagy projekt nem jár az érintett természeti terület épségét veszélyeztető káros hatásokkal.

30. Ez azt feltételezi, hogy a hatásvizsgálat az adott területre vonatkozó legújabb tudományos ismeretekre figyelemmel meghatározza a terv vagy projekt minden olyan részletét, amely önmagában, illetve más tervvel vagy projekttel együtt e megőrzési célkitűzésekre hatással lehet [9].

31. Az élőhely-irányelv alapján minősítendő területeket illetően a Bíróság már rámutatott

7 – A C-127/02. sz., Waddenvereniging és Vogelbeschermingsvereniging (Waddenzee) ügyben 2004. szeptember 7-én hozott ítélet (EBHT 2004., I-7405. o.) 34. pontja és a C-239/04. sz., Bizottság kontra Portugál Köztársaság (Castro Verde) ügyben 2006. október 26-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-10183. o.) 19. pontja.

8 – A fent hivatkozott Waddenzee-ügyben hozott ítélet 56. és 59. pontja, és a fent hivatkozott Castro Verde ügyben hozott ítélet 20. pontja.

9 – A 7. lábjegyzetben hivatkozott Waddenzee-ügyben hozott ítélet 54. pont. pontja.

arra, hogy az élőhely-irányelv 3. és 4. cikkéből, és különösen ez utóbbi cikk (4) bekezdésében foglaltakból következően a megőrzési célkitűzések annak alapján határozhatók meg, hogy az egyes természeti területek mennyire fontos szerepet töltenek be az I. mellékletben felsorolt természetes élőhelytípusok, illetve a II. mellékletben felsorolt fajok kedvező védettségi állapotának fenntartása, illetve helyreállítása, valamint a Natura 2000 hálózat koherenciája szempontjából, továbbá hogy milyen mértékben fenyegeti a károsodás vagy a pusztulás veszélye az egyes természeti területeket [10].

32. Igaz, hogy az említett rendelkezések a KVT-kre a madárvédelmi irányelv alapján közvetlenül nem alkalmazandók. Ennek megfelelően azonban ezen irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdése a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint kötelezi a tagállamokat arra, hogy jogilag védett területeket alakítsanak ki, amelyek alkalmasak többek között az I. mellékletben felsorolt madárfajok fennmaradásának és szaporodásának biztosítására, valamint az I. mellékletben fel nem sorolt, rendszeresen előforduló vonuló fajok szaporodásának, vedlésének és áttelelésének biztosítására [11].

33. A terület védelmének a madárvédelmi irányelv szerinti célkitűzései ezért azon madárfajok fennmaradásának és szaporodásának biztosítására vonatkoznak, amelyek védelme érdekében az adott területet kijelölték. Az, hogy egy területet mely fajok védelme érdekében jelöltek ki, alapvetően az egységes adatlapból állapítható meg, amelyet a tagállam nyújt be a Bizottsághoz [12], ha egyéb dokumentumok, például a védelmi területre vonatkozó szabályozások a terület védelmének átfogó célkitűzéseit nem dokumentálják.

34. A jelen ügyben e fajok az olasz hatóságok által a Bizottsághoz benyújtott, 1998 novemberi egységes adatlapból állapíthatók meg. Az adatlapon az I. mellékletben szereplő fajok közül a szirti sas, a vándorsólyom, a darázsölyv, a császármadár, az alpesi hófajd, a nyírfajd, a siketfajd és a fekete harkály szerepel. Ezenkívül megnevezi a karvaly, egerészölyv és hajnalmadár vándormadárfajokat is. A karvalyt és a hajnalmadarat azonban D-vel, azaz jelentéktelenként értékeli. Ezért abból kell kiindulni, hogy e fajok nem képezik a terület védelmi célkitűzéseinek tárgyát.

35. Elvben felmerül a kérdés, hogy ezen túlmenően figyelembe kell-e venni a további fajokat, amelyek azon az egységes adatlapon szerepelnek, amelyet Olaszország 2004.

10 – Uo.

11 – A C-166/97. sz., Bizottság kontra Franciaország (Szajnatorkolat) ügyben 1999. március 18-án hozott ítélet (EBHT 1999., I-1719.o.) 21. pontja a C-415/01. sz., Bizottság kontra Belgium (a területről készült térképek) ügyben 2003. február 27-én hozott ítélet (EBHT 2003., I-2081. o.) 15. pontja a C-240/00. sz., Bizottság kontra Finnország (madárvédelmi területek) ügyben 2003. március 6-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-2187. o.) 16. pontja és a C-209/04. sz., Bizottság kontra Ausztria (Lauteracher Ried) ügyben 2006. március 23-án hozott ítélet (EBHT 2006., I-2755. o.) 32. pontja.

12 – Az egységes adatlap a Natura 2000 keretében javasolt területek adatszolgáltatási útlapjáról szóló, 1996. december 18-i 97/266/EK bizottsági határozaton (HL 1997. L 107., 1. o.) alapul.

május 14-én nyújtott be a Bizottsághoz. E fajok a saskeselyű, a vörös kánya, a havasi lile, a gatyáskuvik, a törpekuvik, az uhu, a hamvas küllő és a szirti fogoly.

36. Az ügy irataiban azonban nem található arra vonatkozó támpont, hogy e fajok már egy évvel korábban, a jogvita tárgyát képező engedély megadásakor szerepeltek-e a terület védelmének Olaszország által elismert célkitűzései között. Ezért nem állt fenn arra vonatkozó kötelezettség, hogy e fajokat is bevonják a hatásvizsgálat körébe.

37. E fajok azonban emiatt nem maradnak védelem nélkül. Az új egységes adatlap sokkal inkább arra utaló jel, hogy a fajok már a terv megvalósításakor előfordultak a területen, és ez az előfordulás alapvetően e terület különleges védelmi területkénti kijelölését is megkövetelte az érintett fajok védelme érdekében. Mivel azonban a területet 2004. május 14-ig nyilvánvalóan nem jelölték ki e fajok védelme érdekében, legalábbis az azokra a területekre érvényes átmeneti védelmi rendszer vonatkozott rá, amelyeket ki kellett jelölni, de kijelölésük eddig az időpontig még nem történt meg, azaz a madárvédelmi irányelv 4. cikke (4) bekezdésének első mondata [13], amely kivételeket illetően szigorúbb, mint az élőhely-irányelv védelmi rendelkezései [14]. Mivel azonban a Bizottság nem élt erre vonatkozó kifogással, ezt a jelen ügyben nem kell tovább vizsgálni.

38. Következésképpen azt kell vizsgálni, hogy a 2003. február 14-i engedély megadása előtt az adott területre vonatkozó legújabb tudományos ismeretekre figyelemmel meghatározták-e a terv vagy projekt minden olyan részletét, amely önmagában, illetve más tervvel vagy projekttel együtt az 1998-as egységes adatlapon megjelölt fajok védelmére hatással lehet.

A 2000. évi környezeti hatásvizsgálatról

39. Az olasz kormány álláspontja szerint a terv hatásait már a környezetvédelemmel

13 – Lásd a C-374/98. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 2000. december 7-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-10799. o., a továbbiakban: Basses Corbières ítélet) 47. és 57. pontját. Az élőhely-irányelv alapján védendő, azonban a terület védelme célkitűzéseinek meghatározása során kellő mértékben figyelembe nem vett élőhelytípusok és fajok esetében ebben az összefüggésben felmerül a kérdés, hogy az átmeneti védelmi rendszert a javasolt területekre alkalmazni kellene-e; lásd ehhez a C-117/03. sz., Dragaggi és társai ügyben 2005. január 13-án hozott ítélet (EBHT 2005., I-167. o.) 26. pontját, és a C-244/05. sz., Bund Naturschutz in Bayern és társai ügyben 2006. szeptember 14-én hozott ítélet (EBHT 2006., I-8445. o.) 35. pontját. A védelmi rendelkezés megsértése mindkét esetben feltételezi, hogy a védett jogtárgyak létét és azok károsodását bizonyítják, míg az élőhely-irányelv 6. cikke (3) bekezdésének alkalmazási körében csak a terület védelmével kapcsolatos célkitűzésekre való hatás lehetőségét kell bemutatni a hatások vizsgálata kötelezettségének kiváltásához.

14 – Lásd a 13. lábjegyzetben hivatkozott Basses Corbières ügyben hozott ítélet 50. és azt követő pontjait.

való összeegyeztethetőség 2000-ben történt megállapítása előtt megfelelően vizsgálták. Ennek bizonyítékául benyújtja e határozat mellékletét [15]. A melléklet nyilvánvalóan a környezetre gyakorolt hatásokra vonatkozó tulajdonképpeni tudományos vizsgálatok összefoglalását és értékelését tartalmazza.

40. Ebben számos tervet leírnak és megvizsgálnak, amelyek azonban a sípálya átalakításának kivételével nem képezik a jelen eljárás tárgyát. A sípálya átalakítását röviden leírják a 12. oldalon.

41. Az összes vizsgált terv állatvilágra, növényzetre, növényvilágra és ökorendszerekre gyakorolt hatásait a 27–29. oldalon együtt tárgyalják. Ennek alapján a hatóság abból indul ki, hogy sem az előforduló állatfajok élőhelyeinek lényeges változására, sem a kisebb madarak és emlősök tápláléka és búvóhelyei hozzáférhetőségének alapvető megváltozására nem fog sor kerülni.

42. Mint azt a Bizottság joggal hangsúlyozza, a dokumentum szerzői azonban ebben a szakaszban a vizsgálatok jelentős hiányosságait kifogásolják. Megállításaik szerint összességében a hatásokat alig vették figyelembe. A tényleges munkálatokat nem mutatták be teljes körűen. A vizsgálat nem terjedt ki az összes releváns fajra. Ez különösen az alpesi hófajdra vonatkozik, amelynek szaporodási és fészkelési helyeit nem határozták meg. Az állatvilágra vonatkozó adatok egyebekben is gyenge minőségűek. Így említik a területen már elő nem forduló siketfajdot, nem említik viszont a hajnalmadarat, a fekete harkályt, a karvalyt és az uhut.

43. A dokumentum 38. oldalán ezenkívül megállapítják, hogy a sípálya átalakítását nem szabad 40 méternél szélesebb folyosón belül megvalósítani. A folyosót inkább 20 méter szélességűre kell korlátozni. Ezt a korlátozást a későbbi megvalósítás során nem vették figyelembe. Ezenfelül a 40. oldal a madárvilágra vonatkozó további vizsgálatokra vonatkozó felszólítást tartalmaz, különösen az erdei fakivágásokkal összefüggésben.

44. Amennyiben az olasz kormány a dokumentum forrásai között megnevezett, 1994-ből származó biológiai tanulmányra utal, valamint további felhasznált dokumentumokra és az eljárásban részt vett hatóságok állásfoglalásaira, nem állapítható meg, hogy ezek milyen módon járulnak hozzá a környezetre gyakorolt hatások vizsgálatához. Az alternatív megoldások szintén kifejezetten

15 – Az ellenkérelem 1. sz. melléklete.

megjelölt vizsgálata a KHV-irányelv [16] keretében bírhat jelentőséggel, és az élőhely-irányelv 6. cikke (4) bekezdése szerinti engedélyezés keretében is szerepet játszhat, azonban a hatásvizsgálat szempontjából nem releváns.

45. Így azokban a vizsgálatokban, amelyek alapján 2000-ben megállapították a környezetvédelemmel való összeegyeztethetőséget, nem vizsgálták meg a terv valamennyi részletét, sem pedig azok hatásait a különböző védett madárfajokra. A kifogásokra tekintettel e vizsgálatok nem teszik lehetővé annak feltételezését, hogy a sípályák átalakítására irányuló intézkedések nem fogják hátrányosan befolyásolni a KVT épségét. Ezért nem jelentenek megfelelő alapot a munkálatok élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdése szerinti engedélyezésére.

Az IREALP 2002-es tanulmányáról

46. Az IREALP 2002-ből származó tanulmánya szintén leírja a projektet és annak a környezetre gyakorolt hatásait. Viszonylag intenzíven foglalkozik a hidrológiai rendszerre és a geomorfológiára gyakorolt hatásokkal, valamint a növényzettel. Azokat a madarakat illetően, amelyek védelme érdekében a KVT-t kijelölték, a tanulmány annak megjegyzésére szorítkozik, hogy a fekete harkály előfordul az érintett erdőrészben [17].

Egy másik, a jelen jogvita tárgyát nem képező részprojekttel összefüggésben a tanulmány említi a havasi lilét, amely a 2004-es egységes adatlapon szerepel [18].

47. Ezekből az adatokból azt a következtetést lehetne levonni, hogy más fajok nem érintettek, és ez a tanulmány így a különböző tervek által érintett fajokat teljes körűen vizsgálta. Ha ezt feltételeznénk azonban, akkor be kellett volna mutatni és elemezni kellett volna a tervnek a fekete harkályra gyakorolt hatásait. Ennek megtörténtére azonban semmi nem utal.

48. Ezen túlmenően az Olaszország által benyújtott, 2003-ból és 2005-ből származó további tanulmányok, valamint Olaszország által a Bizottságnak címzett, 2004-ből származó közlemény [19] kétségre ad alapot arra vonatkozóan, hogy a tanulmány valóban valamennyi releváns és a projekt által érintett fajra kiterjedt-e. Ott ugyanis érintett fajként különösen a nyírfajdot említik.

49. Következésképpen az IREALP 2002-es tanulmánya sem teszi lehetővé annak feltételezését, hogy a sípálya átalakítására irá-

16 – Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló, 1985. június 27-i 85/337/EGK tanácsi irányelv (HL L 175., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248. o.).

17 – A keresetlevél mellékletei, 304. o.

18 – A keresetlevél mellékletei, 318. o.

19 – A keresetlevél mellékletei, 80. és azt követő oldalak.

nyuló intézkedések nem fogják hátrányosan befolyásolni a KVT épségét. Ezért ez a tanulmány sem jelent megfelelő alapot a munkálatoknak az élőhely-irányelv 6. cikke (3) bekezdése szerinti engedélyezésére.

A későbbi tanulmányokról

50. Olaszország mind a pert megelőző eljárásban, mind a Bíróság előtti eljárásban további dokumentumokat nyújtott be, amelyek tárgya a kifogásolt intézkedések környezetre gyakorolt hatása. Ezek a következők: egy 2003. december 1-jei tanulmány [20], az olasz környezetvédelmi minisztérium 2004. augusztus 6-i közleménye [21] és egy 2005. december 21-i tanulmány [22]. Tartalmi szempontból csak ez utóbbi igazodik a hatásvizsgálattal szemben támasztott követelményekhez, mivel vizsgálja az érintett területek jelentőségét a releváns fajok számára, és e tekintetben értékeli a terv hatásait. Végeredményben azonban nem szükséges vizsgálni, hogy az egyes dokumentumok tartalmi és formai szempontból mennyiben tesznek eleget a hatásvizsgálattal szemben támasztott követelményeknek.

20 – A keresetlevél mellékletei, 148. és azt követő oldalak.

21 – A keresetlevél mellékletei, 84. és azt követő oldalak.

22 – Olaszország viszonválaszának melléklete.

51. Mint azt ugyanis a Bizottság hangsúlyozza, ezek a dokumentumok mind a 2003. február 14-i engedélyt *követően* készültek. Az élőhely-irányelv 6. cikke (3) bekezdésének második mondata szerint azonban az engedélyezésnek a hatásvizsgálat figyelembevételével kell megtörténnie. Ez a jelen esetben nem volt lehetséges. Ezek a dokumentumok már csak ezért sem jelentenek az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdése értelmében vett megfelelő alapot a 2003. február 14-i engedélyhez.

Közbenső következtetés

52. A 2003. február 14-i engedély megadására nem kerülhetett sor az élőhely-irányelv 6. cikke (3) bekezdésének megfelelően, mivel a Bírósághoz benyújtott, az olasz hatóságok által eddig az időpontig elvégzett vizsgálatok alapján nem lehetett a tudományos szempontok alapján fennálló valamennyi ésszerű kétséget kizárni a tekintetben, hogy a terv az érintett terület védelmének célkitűzéseit nem befolyásolná hátrányosan.

B – *Az élőhely-irányelv 6. cikkének (4) bekezdéséről*

53. Felmerül azonban a kérdés, hogy meg lehetett-e adni az engedélyt az élőhely-irányelv 6. cikkének (4) bekezdése alapján.

E rendelkezés értelmében a természeti területre gyakorolt hatások vizsgálatának kedvezőtlen eredménye ellenére valamely fontos közérdeken alapuló kényszerítő okra figyelemmel – ideértve a társadalmi vagy gazdasági jellegű okokat – végre lehet hajtani egy tervet vagy programot, ha alternatív megoldás nem áll rendelkezésre, és a tagállam minden szükséges kiegyenlítő intézkedést megtesz a Natura 2000 általános egységességének megóvása érdekében.

54. E rendelkezés általában csak azt *követően* alkalmazható, hogy a terv hatásait az élőhely-irányelv 6. cikke (3) bekezdésének megfelelően megvizsgálták, és azokat így meghatározták, mindenesetre amennyire e megállapítás tudományos szempontból lehetséges. A terület védelmének célkitűzéseire gyakorolt kedvezőtlen hatás ismerete az élőhely-irányelv 6. cikke (4) bekezdésének alkalmazásához szükséges, mivel ezen elemek hiányában az említett eltérő rendelkezés semmilyen alkalmazási feltétele nem értékelhető. A fontos közérdeken alapuló kényszerítő okok vizsgálata ezen érdekeknek a terület tekintetében fennálló veszélyhez viszonyított mérlegelését teszi szükségessé. A területre nézve kevésbé hátrányos hatással járó alternatívák fennállását szintén csak a veszélyekre tekintettel lehet vizsgálni. Végül a kiegyenlítő intézkedések szintén a kiegyenlítendő veszély ismeretét feltételezik [23].

55. Mivel a megfelelő ismeretek 2003. február 14-én nem álltak rendelkezésre, első ránézésre kizártnak tűnik, hogy az e napon megadott engedélyt az élőhely-irányelv 6. cikkének (4) bekezdésére lehetett volna alapítani.

56. Különösen sürgős esetben azonban sor kerülhet a tervek nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okra figyelemmel történő engedélyezésére anélkül, hogy előtte időigényes tudományos vizsgálatokat kelljen lefolytatni. Ellenkező esetben például lehetetlen lenne a legfőbb jogtárgyakat közvetlenül fenyegető veszély esetén a veszély elhárítását szolgáló intézkedések megtétele, amelyek valószínűleg érintenék védelmi területek védelmének a célkitűzéseit.

57. Az ilyen esetekben az élőhely-irányelv 6. cikke (4) bekezdésének alkalmazásához a beavatkozás alapján bekövetkező, elképzelhető legnagyobb mértékű kárt kell feltételezni, és mérlegelni kell, hogy a nyomós közérdeken alapuló kényszerítő ok – a fenyegető veszély – éppen ezen védelmi intézkedés megvalósítását követeli-e meg, vagy pedig meg lehet felelni ezen érdeknek valamely másik – a KVT-t kevésbé károsító – alternatív megoldással, például a hatásvizsgálat megvárásával [24]. A hatásokat ebben az esetben legalábbis utólag azonosítani kell, hogy a szükséges kiegyenlítő intézkedéseket meg lehessen tenni.

23 – Lásd a Lauteracher Ried ügyre vonatkozóan 2005. október 27-én ismertetett indítványom, hivatkozás a 11. lábjegyzetben, 83. és azt követő pontját.

24 – Lásd a Castro Verde ügyre vonatkozóan 2006. április 27-én ismertetett indítványom, hivatkozás a 7. lábjegyzetben, 46. pontját, további hivatkozásokkal.

58. Itt azonban nem szükséges vizsgálni, hogy a küszöbön álló sívilágbajnokság alkalmas volt-e a megfelelő hatásvizsgálat mellőzésének igazolására. Hiányzik ugyanis különösen az arra való bármely utalás, hogy a sípálya átalakításának alternatíváit megfelelő módon tekintetbe vették. Az élőhely-irányelv 6. cikkének (4) bekezdésében foglalt kivétel feltételeinek bemutatása Olaszország kötelezettsége [25], így ezt Olaszország terhére kell értékelni.

59. Ennek alapján nem lehetett a 2003. február 14-i engedélyt az élőhely-irányelv 6. cikke (4) bekezdésére alapítani.

60. Összefoglalóan ezért meg kell állapítani, hogy mivel az IT 2040044. sz. Stelvio nemzeti park KVT-n a Santa Caterina Valfurva síterületnek (az „Edelweiss" elnevezésű sípálya) a 2005-ös alpesi sívilágbajnokságra tekintettel történő kibővítésére és átalakítására, valamint az ahhoz kapcsolódó infrastruktúráknak a kialakítására irányuló projekt keretében olyan intézkedéseket engedélyezett, amelyek jelentős hatással lehetnek e KVT-re, anélkül hogy ezeket az intézkedéseket a terület védelmével kapcsolatos célkitűzések fényében a területre gyakorolt hatás vizsgálatának vetette volna alá, vagy ezen intézkedések lehetséges alternatíváit megfelelően megvizsgálta volna, az Olasz Köztársaság nem teljesítette az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) és (4) bekezdéséből és 7. cikkéből eredő kötelezettségeit.

C – *Az élőhely-irányelv 6. cikkének (2) bekezdéséről*

61. Az élőhely-irányelv 6. cikkének (2) bekezdése szerint a tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket a különleges természetvédelmi területeken található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és megzavarásának megakadályozására, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték, amennyiben a zavarás mértéke ezen irányelv céljaira tekintettel jelentős hatással lehet.

62. E jogalap felveti a kérdést, hogy egyes tevékenységek képezhetik-e egyidejűleg e rendelkezés 6. cikke (2) bekezdésének, valamint (3) és (4) bekezdésének megsértését. Erre vonatkozóan már kifejtettem [26], hogy a (2) és (3) bekezdés a Waddenzee-ügyben hozott ítélet értelmében egyaránt arra irányul, hogy megakadályozza az egy védelmi terület védelmi célkitűzéseire gyakorolt káros hatásokat [27]. Ha azonban egy tervet vagy projektet az élőhely-irányelv 6. cikkének (3) bekezdésében foglalt eljárásnak megfelelően engedélyeztek, ezzel a terv vagy

25 – A 7. lábjegyzetben hivatkozott, Castro Verde ügyben hozott ítélet 36. pontja, valamint 39. és azt követő pontját, valamint a 7. lábjegyzetben hivatkozott Castro Verde ügyre vonatkozó indítványom 41. pontját és a 11. lábjegyzetben hivatkozott Lauteracher Ried ügyre vonatkozó indítványom 68. pontját.

26 – A Bíróság előtt folyamatban lévő, C-418/04. sz., Bizottság kontra Írország ügyre (2000. évi IBA-lista) vonatkozóan 2006. szeptember 14-én ismertetett főtanácsnoki indítvány 173. pontja.

27 – A 7. lábjegyzetben hivatkozott Waddenzee-ügyben hozott ítélet 36. pontja.

projekt érintett védelmi területre gyakorolt hatása tekintetében a 6. cikk (2) bekezdésében foglalt általános védelmi szabály egyidejű alkalmazása feleslegessé válik [28]. Ha viszont az engedélyezési eljárást nem szabályszerűen folytatták le, akkor e terv tekintetében mind a 6. cikk (3) és (4) bekezdésének eljárási előírásait, mind a területvédelemre vonatkozó, e három bekezdésből együttesen következő tartalmi követelményeket is megsérthették.

63. A Bíróság az élőhely-irányelv 6. cikke (2) bekezdésének megsértését KVT vonatkozásában csak akkor állapíthatja meg, ha az e rendelkezések értelmében vett károsodás vagy megzavarás fennáll. E hatásokat alapvetően a Bizottságnak kell bemutatnia, és – amennyiben vitatják – bizonyítania is.

64. A jelen ügyben a Bizottság ugyan előadja, hogy a Stelvio nemzeti park KVT területén körülbelül 2500 fát kivágtak, azonban nem világos, hogy ez az intézkedés hátrányosan befolyásolta-e e terület védelmének célkitűzéseit. Erdő önmagában ugyanis nem képezheti a madárvédelmi irányelv 4. cikke értelmében vett különleges védelmi terület tárgyát, csak annyiban, amennyiben védett madárfajok számára élőhelyként jelentőséggel bír.

28 – Uo., 35. pont.

65. Az érintett erdőrész védett madárfajok általi lehetséges használatára vonatkozó támpontok egy európai költőmadáratlaszban találhatók, amelyből a Bizottság kivonatokat nyújtott be [29]. Ennek alapján különösen a darázsölyv, az alpesi hófajd és a fekete harkály általi használat jön szóba. Az ilyen információk alkalmasak arra, hogy kiváltsák a hatásvizsgálat lefolytatásának a jelen ügyben nem vitatott kötelezettségét. Önmagukban véve azonban a tényleges kár bizonyításához nem elegendők.

66. Az egyetlen olyan dokumentum, amely a szóban forgó terület védett fajok általi használatára vonatkozó konkrét adatokat tartalmaz, a 2005. november 21-i tanulmány, amelyet Olaszország a viszonválasszal nyújtott be [30]. E dokumentum szerint a terv legtöbb hatása elhanyagolható, illetve jelentéktelen. A Bizottság e megállapításoknak nem mondott ellent, amelyre pedig a tárgyaláson lehetősége lett volna, ezért ezeket helytállónak kell tekinteni.

67. Ugyanezen tanulmány szerint azonban szükséges a nyírfajd lehetséges költőhelyei elvesztésének a másutt található élőhelyek javítása útján való kiegyenlítése [31]. A nyírfajdra gyakorolt hátrányos befolyás kiegyen-

29 – Hagemeijer és Blair, *The EBCC Atlas of European Breeding Birds*, kivonatosan, a keresetlevél 10. sz. melléklete.

30 – A viszonválasz mellékletének 6. és azt követő oldalai.

31 – A viszonválasz mellékletének 63. és 65. oldala.

lítése szükségességének Olaszország általi elismerése arra a következtetésre vezet, hogy a Stelvio nemzeti park KVT védelmének célkitűzéseit e faj tekintetében káros hatás érte.

68. A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, mivel az IT 2040044. sz. Stelvio nemzeti park KVT-n a Santa Caterina Valfurva síterületnek (az „Edelweiss" elnevezésű sípálya) a 2005-ös alpesi sívilágbajnokságra tekintettel történő kibővítésére és átalakítására, valamint az ahhoz kapcsolódó infrastruktúráknak a kialakítására irányuló projekt keretében olyan intézkedéseket hajtott végre, amelyek a nyírfajd élőhelyei károsodásához vezettek, és így hátrányosan befolyásolták a KVT védelmének célkitűzéseit, az Olasz Köztársaság nem teljesítette az élőhely-irányelv 6. cikkének (2) bekezdéséből és 7. cikkéből eredő kötelezettségeit.

D – *A madárvédelmi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséről*

69. A harmadik jogalap tárgyát a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdése alapján a KVT tekintetében szükséges jogi védelmi intézkedések képezik. E rendelkezések először is a KVT jelen ügyben nem vitatott kijelölésére kötelezik a tagállamokat [32].

70. Ezen túlmenően ezt követően a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a tagállamok kötelesek arra, hogy jogilag védett területeket alakítsanak ki, amelyek alkalmasak többek között az I. mellékletben felsorolt madárfajok fennmaradásának és szaporodásának biztosítására, valamint az I. mellékletben fel nem sorolt, rendszeresen előforduló vonuló fajok szaporodásának, vedlésének és áttelelésének a biztosítására [33].

71. Az élőhely-irányelv 7. cikke szerint a különleges védelmi területek tekintetében a többek között az ezen irányelv 6. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségek a madárvédelmi irányelv 4. cikke (4) bekezdésének első mondatából eredő kötelezettségek helyébe lépnek, ezért e területek védett jogi helyzetének biztosítania kell az ott található olyan természetes élőhelytípusok és olyan fajok élőhelyei károsodásának és jelentős megzavarásának megakadályozását is, amelyek céljára az egyes területeket kijelölték [34].

72. Ennek alapján olyan szabályozásokat kell elfogadni, amelyek biztosítják a KVT megfelelő védelmét.

73. A Bizottság azonban nem támaszt konkrét kifogásokat az Olaszországban, illetve Lombardiában a különleges védelmi területek védelmét szolgáló általános törvényi

32 – A C-355/90. sz., Bizottság kontra Spanyolország (Santoña) ügyben 1993. augusztus 2-án hozott ítélet (EBHT 1993., I-4221. o.) 20. pontja.

33 – Lásd a 11. lábjegyzetben található hivatkozásokat.

34 – A 11. lábjegyzetben hivatkozott Bizottság kontra Belgium ügyben hozott ítélet 16. pontja.

rendelkezésekkel vagy a Stelvio nemzeti park KVT védelme érdekében elfogadott konkrét rendelkezésekkel szemben. Sokkal inkább a jelen jogvita tárgyát képező terv megvalósításából következtet arra, hogy a fennálló jogi védelmi intézkedések nem elégségesek.

74. Olaszország e következtetéssel szemben arra hivatkozik, hogy a védelmi kötelezettségek megsértése nem bizonyítja, hogy a védelem biztosítására szolgáló jogi szabályozás hiányos. E tekintetben azonban nem veszi figyelembe, hogy a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségek nem merülnek ki meghatározott szabályozás elfogadásában. Az ennek alapján szükséges védelmi intézkedéseknek az egyes területek védelmét a *gyakorlatban* is biztosítaniuk kell.

75. A jelen ügyben a Stelvio nemzeti park KVT védelmének célkitűzéseit legalábbis a nyírfajd tekintetében megsértették. Ez a kár arra utal, hogy nem tettek meg minden intézkedést a terület védelmének biztosítása érdekében.

76. Lehetséges ugyan, hogy egyes területek annak ellenére károsodást szenvednek, hogy a tagállam minden ésszerű intézkedést megtett e kár elkerülése érdekében. Ebben az esetben a kár nem támasztaná alá a madárvédelmi irányelv 4. cikke (1) és (2) bekezdésének megsértését.

77. A jelen ügyben azonban a jogvita tárgyát képező intézkedéseket az illetékes hatóságok engedélyével hajtották végre, anélkül hogy ez az élőhely-irányelv 6. cikke (4) bekezdésének értelmében kivételesen indokolt lett volna. Ezért a kárból a madárvédelmi irányelv 4. cikke (1) és (2) bekezdésének megsértésére történő következtetés elfogadható.

78. A fentiek alapján meg kell állapítani, mivel az IT 2040044. sz. Stelvio nemzeti park KVT-n a Santa Caterina Valfurva síterületnek (az „Edelweiss" elnevezésű sípálya) a 2005-ös alpesi sívilágbajnokságra tekintettel történő kibővítésére és átalakítására, valamint az ahhoz kapcsolódó infrastruktúráknak a kialakítására irányuló projekt keretében olyan intézkedéseket engedélyezett, amelyek a nyírfajd élőhelyei károsodásához vezettek, és így hátrányosan befolyásolták a KVT védelmének célkitűzéseit, az Olasz Köztársaság nem teljesítette a madárvédelmi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

V – A költségekről

79. Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a jelen ügyben a Bizottság valamennyi jogalap tekintetében pernyertes lett, Olaszországot kötelezni kell a költségek viselésére.

VI – Végkövetkeztetések

80. A fentiek alapján azt javaslom, hogy a Bíróság a következőképpen határozzon:

1. Mivel az IT 2040044. sz. Stelvio nemzeti park KVT-n a Santa Caterina Valfurva síterületnek (az „Edelweiss" elnevezésű sípálya) a 2005-ös alpesi sívilágbajnokságra tekintettel történő kibővítésére és átalakítására, valamint az ahhoz kapcsolódó infrastruktúráknak a kialakítására irányuló projekt keretében olyan intézkedéseket engedélyezett,

   – amelyek jelentős hatással lehetnek e KVT-re, anélkül hogy ezeket az intézkedéseket a terület védelmével kapcsolatos célkitűzések fényében a területre gyakorolt hatás vizsgálatának vetette volna alá, vagy ezen intézkedések lehetséges alternatíváit megfelelően megvizsgálta volna; és

   – amelyek a nyírfajd *(Tetrao tetrix)* élőhelyei károsodásához vezettek, és így hátrányosan befolyásolták a KVT védelmének célkitűzéseit,

   az Olasz Köztársaság nem teljesítette a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről szóló, 1992. május 21-i 92/43/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének az ugyanezen irányelv 7. cikkével összefüggésben értelmezett (2)–(4) bekezdéséből, valamint a vadon élő madarak védelméről szóló, 1979. április 2-i 79/409/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

2. A Bíróság Olaszországot kötelezze a költségek viselésére.